

sem volt szükségük ágyra, hiszen egyetlen pere pihenni való idejük sem volt. Az összetolt ágyakon szinte megszámlálhatatlanul sok apróság aludt még a déli órákban is. A szomszédos szobában lábujjhegyen járnak a rendőrök, suttogva beszélgetnek, hogy *ne zavarják a kicsinyek dí-mát*. Ott alszanak nagy összevisszaságban, rózsás arccal a rendőrágyakon, egészen picinyek, egy-két hónaposak és a nagyobbacskák is, egy-két

évesek. Néha felriad valamitől egyik-másik, egy-két pillanatig élesen hallatszik keserves sirása, de aztán, amikor *valamelyik rendőr karjába veszi és ringatni, csittgatni kezdi*, elhallgat és boldogan alszik tovább...

Komoly, meglelt férfiak kukucskálnak be a gyerekek szobájába gyakran és teleszalad könnyel a szemük.

csak a magyar, hanem a jugoszláviai német és horvát lakosságot is kegyetlenül sújtja, mert magam győződtem meg róla, hogy

a kiutasítottak között sok német és horvát ajku család van.

Vannak olyanok is, akik *egyetlen szót sem beszélnek magyarul*. Amint megérkezem Budapestre, első dolgom lesz, hogy felhívom a rókusai állomásra a német követség figyelmét.

— A magyar kormánynek sürgős feladata, hogy valamilyen formában módot találjon ezeknek a lehetetlen kiutasításoknak a megszüntetésére. Rendezni kell végre az állampolgárság kérdését, mert mint ez a példa is bizonyítja, ezen a téren a legteljesebb bizonytalanság uralkodik. A kormánynek addig is el kell követnie mindent, hogy ezeket a szerencsétlen embereket elhelyezze, mert a legtöbbben pénz és minden nélkül kerültek át a határon. Módot kell találni arra, hogy a szerencsétlen menekültek mielőbb visszatérhessenek tűzhelyükhöz. Sajnálattal állapítom meg, hogy Szeged város hatósága még mindig nem készült fel kellőképpen a menekültek ellátására. A rendőrséget a legteljesebb elismerés illeti meg.

A látottak hatása alól, azt hiszem, nagyon sokáig nem tudok szabadulni, pedig a háborús idők eléggé megedzettek idegrendszeremet. De ez a mostani menekülés borzalmasabb a háborús menekülésnél is, hiszen egyszemélyek szabályozzák és a népek biztonságára állítólag a Népszövetség vigyáz! Ami ezekkel a szerencsétlen kiülőzöttökkel történt, az minden emberi képzeletet felülmúl. Nagyon szeretném, ha a művelt nyugat megbízottai lejönnének Szegedre és megnéznék itt ezeket a menekülteket.

Reggel: 426 menekült

Reggel, kilenc óra körül érkezett meg az első esütörtöki menekültvonat. Négyezerhatszázötvenöt kitudóztott hozott magával. Az érkezőket az állomáson teljes készütség várta. A gyerekek számára tejet forraltak, a felnőttek meleg levest kaptak és rögtön megkezdődött az aktus hivatalos része, a jegyzőkönyvezés és a csoportosítás, mert a menekültek magukkal hozták azt a hirt is, hogy néhány órán belül újabb szerelvényt löknek át a szerbek a határon.

Ezt az állókés szót az eredeti értelmében kell érteni.

A reggeli szerelvényt valósággal dt-lökték a határon.

Horgoson lekapcsolták róla a mozdonyt, amely a szerelvény mögé került és hátulról toltta a határ felé. A mozdony közvetlen a határ előtt megállt és a tíz kocsiból álló vonat szaladt csak át a magyar határállomásra. A trianoni határ mögött pedig a sínek közé állt vagy tíz szuronyos szerb katona és erősfényű villanylámpákkal vigyáztak arra, hogy az átöbottak közül senki sem szökhessen vissza...

Egy ujvidéki árva lány

A reggel érkezett menekültek között igen sok az ujvidéki. Köztük van egy fiatal leány is, akinek szerb rokonai élnek odaát és ezért kérte, hogy ne írjuk ki a nevét. Ennek a leánynak a példája mutatja a legjobban meg a jugoszláv hatóságok barbárságát. A leány teljesen árva. Apja még a magyar időkben törvényszéki bíró volt, de a megszállítás idején elmenekült. Nem is tért többé vissza otthon hagyott családjához, Budapesten halt meg 1928-ban. A felesége szerb asszony volt, azért maradt Ujvidéken leányával együtt és 1921-ben meghalt anélkül, hogy találkozhatott volna még egyszer az urával. A leány teljesen árva maradt, nővérénél lakott, aki memrégen férjhez ment. Ujvidéken született, ott végezte iskoláit, magyarul már csak nehezen, akadozva beszél, pedig magyar volt az anyanyelve. Kiutasították.

Az ujvidékiek elmondották, hogy tudomásuk szerint Ujvidékről több, mint négyezer lelket utasítottak ki a szerbek.

Gyerekek az iskolában...

Jöttek sokan Bezdánról is, a Duna első jugoszláv állomásáról. A szerbek itt is példátlan kegyellenséggel jártak el. A kiutasítottakkal délelőtt közölték a parancsot. Azonnal indulniuk kellett. Több családdal megtörtént, hogy

gyerek nélkül volt kénytelen vonatra ülni, mert a gyerekek éppen iskolában voltak.

A szülők most kétségbeesetten sirdogálnak és nem tudják mi lesz tőlük elszakított gyermekeikkel. Nem vigasztalja őket a szerbeknek az az ígérete, hogy majd utánuk küldik a gyerekeket is...

300 szomorú ebéd az állomáson

Délben még mindig nagy tömeg volt a rókusai pályaudvaron, pedig a menekültcsoportok sűrű rajokban indultak el az állomásról a város felé. Azok, akik kinn maradtak, lehetnek vagy háromszázan, odakinn kaptak ebédet. Tizenkét órakeresületet jelent meg az állomás mellett két apácával. A menekülteket hosszú sorba állították és megkezdődött

a szomorú ebédoztás,

amelynél jelen volt dr. Tóth Béla polgármesterhelyettes, dr. Jugovits István rendőrfőtanácsos és Kemenes Tibor népjóléti tanácsnok. Az ebédoztás sokáig tartott, mert az adagokat csupán két fehérfejkötős apaca osztogatta, különben jó volt, gulyásleves füstöltkolbásszal. A menekültek, akik

nek nagyrésze szerda dél óta utazik és utközben nem igen jutott meleg ételhez, mohón kanalazták az ebédet. A gyerekek délben is meleg tejet kaptak.

Dinnyés képviselő a menekülés borzalmairól

Délelőtt megjelent a rókusai állomáson Dinnyés Lajos országgyűlési képviselő, aki hivatalos ügyben érkezett szerdán Szegedre, de értesülve a történetekről, elhatározta, hogy nem utazik vissza, hanem megtekint egy menekülttranszportot. A képviselő hosszú órákig tartózkodott az állomáson és impresszióiról a következőket mondotta a Délmagyarország munkatársának:

— Megrendítő az a látvány, amelyben most részem volt. Szinte elképzelhetetlen, hogy ma, a béke tizenhetedik esztendejében így bánjanak el védtelen és ártatlan emberekkel. Ez az eljárás nem-

Este: öt kocsi 186 magyarral

Este hat óraker megismétlődött a rókusai pályaudvaron a szerdaesti kép. Hat óra előtt két perccel futott be a röszei vonat és hozta az újabb menekülteket. Most már az állomás körül hatalmas tömeg verődött egybe, a rendőrök alig tudták megakadályozni, hogy az illetéktelenek be ne nyomuljanak a perronra. Kivonult az állomásra egy mentőautó is, hogy kéznél legyen, ha szükség van rá.

A kőd megszűnt ugyan, de csendesesen szemergett az eső és abban a pillanatban erősödött meg, amikor a vonat beért az állomásra.

Öt zsufolt kocsi hozta Martonosról, Horgosról, Apatinról, Királyhalomról a kiutasított családokat.

Ezen a vonaton is rengeteg volt a gyerek, majd minden asszony csecsemővel a karján szült le az esőben azó perronra. A megérkező menekültek lelkes éljenzésbe kezdtek, amikor megállt velük a szerelvény. Eljeneztek Magyarországot és hangosan hálálkodtak, amiért végre biztos talajra tehetik a lábukat, amiért ép bőrrel szabadultak a jugoszláv pokolból

Ismét batyukkal telt meg a perron, a szakadó esőben türelmesen vártak a menekültek és hallgatták meg Terstyánszky István rendőrtanácsos utbagazító beszédét. Azután bevonultak a pályaudvar fedett része alá és az irodákban megkezdődött a jegyzőkönyvezés.

Kiderült, hogy

ez a vonat 186 menekültet hozott,

de az érkezők hírül hozták, hogy a jugoszláv határon szerzett értesülésünk szerint a kiutasítások fokozott arányban folytatódnak, pénteken reggel negyednyolc óraker egész különvonat jön át a határon és ezernél több kiutasítottat hoz magával.

70 éves vak...

A jegyzőkönyves íróasztalhoz csak a családfőket invitálják be, a többi letelepedik a várótermekben és a perronon, a földél alatt. A családok szomorúan, fázósan bujtak össze batyujuk körül és fáradtan mondták el kálváriájukat. Ha van fokozata az embertelenségnek, akkor a legembertelenebb

Szécsi Ferenc 70 éves horgosi gazdálkodó esete. Az öreg ember magával tehetetlen vak, együtt dobták át a határon hatvannégy esztendő, súlyos beteg feleségével, akinek jártányi ereje is alig van. A két magával tehetetlen ember gyámoltalanul tárogatja egymást a nagy tömegben. Az emberek megilletődve nyitnak utat előtte és vezetik a váróterem egyik padjához. Mindkét öreg ember rancos arcán bőségesen ömlik végig a könny. Az öregasszony gyenge hangon sirja:

— Tizenhét esztendeje lakunk Horgoson. Két és féllánc földünk, házunk volt. Tegnap mondták meg, hogy el kell jönnünk, de a leányunkat, aki ápolt bennünket, nem engedték velünk... Mit csináljunk most, édes Istenem... Rokonunk van ugyan, valahol a szegedi tanyákon, de hogy találunk el hozzájuk...

A két szerencsétlen öregot a mentőkocsi vitte be a kórházba.

A martonosi kántor

Kinn, a váróterem előtt jobban öltözött család várakozik. Fazekas József martonosi kántor családja. Apa, anya és két fiatal leány. Tizenhárom éve hajszoják az állampolgárságukat, de a jugoszláv belügyminisztérium mindig talált valami kifogást a kérvényükben. Most azután statáriáisan kitétték őket, pedig eddig több, mint tizenötezer dinár költöttek bélyegre, folyamodványokra.

Kevés a különbség a történetek között, mintha csak egy kaptafára készítette volna valamennyit a — jugoszláv végzet. Néhány órával a vonat indulása előtt értesítették a mit sem sejtő családokat és aztán már indulni is kellett. Nem maradt idő semmire, még arra sem, hogy valakit megkérjenek a gazdátlanul maradt ház, föld, bútör gondozására és az ólakba zárt jószág etetésére. Senki sem tudja, mi lesz a sorsa és mi lesz az otthon hagyott tűzhellyel.

Az este érkezett menekültek legnagyobb részét a rókusai iskolában helyezték el éjszakai szállásra, de előbb az állomáson megvacsoráztatták őket.

A menekültek között, a változatosság kedvéért, sokárok is voltak szép számmal. Magyarul egy szót sem tudnak, de azt sem tudják, hogy miért kellett ősi lakóhelyüket odahagyniuk.

Szeged megmozdulása a kiülőzött délvidékiekért

A Szövetkezett Városi Balpárt — mint tegnap jelentettük — szerdaesti gyűlésén elsőnek indított akciót a Jugoszláviából kiülőzött magyarok felsegítésére és ennek során rövid idő alatt tekintélyes összeg gyűlt össze. Az el-

ső adományozó volt a szegedi szociáldemokrata párt, a Délmagyarország és Markovics Szilárd mérnök.

Csütörtökön tovább folytatódott a gyűjtési akció: a szegedi pénzügyigazgatóság, valamint